

Ekologiya va hayot xavfsizligi fanidan variant savollari

1. Ekologiya fani, maqsadi, vazifalari, tuzilishi va tarixi
2. Tabiiy va texnogen xususiyatlarning o'zgacha vaziyatlari
3. Populatsiyalar ekologiyasi
4. Biosenoz haqida tushincha
5. Ekosistemalar ekologiyasi
6. Orol va Orolbo'yi ekologik masalalari. Suv masalalari.
7. Tabiat-inson-jamiyat munosabatlari, ekologiya tarixi, rivojlanish bosqichlari
8. Biosfera haqida ta'limot
9. Xalqning tabiiy va is gazidan zaharlanishining oldini olish
10. Hayot xavfsizligi fanining maqsadi, vazifalari. Huquqiy asoslari, mexnat kodeksi.
11. Atrof muhit va ekologik faktorlar
12. Tabiat-inson-jamiyat munosabatlari, ekologiya tarixi, rivojlanish bosqichlari
13. Elektr xavfsizligi
14. Favqulodda vaziyatlarga xalqni evakuatsiya qilish va birinchi tibbiy yordam ko'rsatish usullari
15. Mexnat sanitariyasi va gigiyenasi, erganomika qonunlari
16. Yong'in xavfsizligi. Yong'inni o'chirish usullari
17. Ekologiyaning hozirgi zamon masalalari, atmosfera, gidrosfera, litosferaning ifloslanish masalalari.
18. Terrorizm turlari va unga qarshi kurash
19. Tabiiy va texnogen xususiyatli Favqulodda vaziyatlar
20. Atrof muhit va ekologik omillar
21. Xalqning tabiiy va is gazidan zaharlanishining oldini olish
22. Tabiat-inson-jamiyat munosabatlari, ekologiya tarixi, rivojlanish bosqichlari
23. Tabiiy resurslar va ulardan oqilona foydalanish
24. Terrorizm turlari va unga qarshi kurashish bo'yicha xalqaro shartnomalar
25. Biologik xilma xillikni muhofaza qilish
26. Organizmlarning atrof muhitga moslashishi
27. Favqulodda vaziyatlarga xalqni evakuatsiya qilish va birinchi tibbiy yordam ko'rsatish usullari
28. Atmosfera havosi, suv resurslari, tuproq va ularni muhofaza qilish
29. Yong'in xavfsizligi. Yong'inni o'chirish usullari
30. Orol masalasi va uning oldini olish yo'llari
31. Organizmlarning atrof muhitga moslashishi
32. Ekologiya fani, maqsadi, vazifalari, tuzilishi va tarixi
33. Ishlab chiqarishda Yong'in xavfsizligini ta'minlash
34. Muhit va ekologik omillar
35. Suv tanqisligi muammolari
36. Ekologik xavfsizlik, barqaror rivojlanish koncepciyasi
37. Ekologik ta'lim va tarbiya
38. Ishlab chiqarishda yong'in xavfsizligini taminlash
39. Organizmlarning muhitga moslashishi.
40. Populyatsiyani statik va dinamik ko'rsatkislari.
41. Ekosistemada moddalar aylanishida ishtirok etadigan organizmlar.
42. Barqaror rivojlanishning ekologik jihatlari, ekologik xavfsizlik
43. Biomaromlar va tirik organizmlarning hayotiy shakllari. O'simlik va
44. hayvonlardagi sutkalik, oylik va yillik maromlari.

45. Atmosfera havosini ifloslanishini insonga ta'siri va undan muh ofazalanish.
46. Tuproqdagi muommolar va ula rga qarshi kurash.
47. O'simliklarni tabiatda tut gan o'rni, xususiyatlari
48. Hayvonot dunyosining biosferadagi o'rni.
  49. Suv transportidagi avariyaalar.
50. Ekologiyaning rivojlanish tarixi (Qasamik nizoir, Aristotel, Farabiy, Beruni)
  51. Aholini va hududlarni favqulodda holatlardan himoya qilishning huquqiy tamallari.
  52. Ekologik tizimlar haqida tushincha (Ekosistemalar, sun'iy, tabiiyiy, biogeotsenoz, o'simliklar)
  - 53.
  54. Orol bo'yi ekologiyasi (Ámiwdárya, Sirdárya, Orol dengizi, Mineral tuzlar, suvniñ ifloslanishi)
  55. Yong'in va portlash bilan bogliq favqulodda holatlar.
  56. Antropogen omillar (Antropogen omillar, turlari, tabiiyiy va sun'iy muhit, rel'ef)
  57. Biotsenozdagi organizmlar orasidagi munásebet (Biotsenoz, biologik múnásebet, yirtqich, porazit)
  58. O'zbekiston Respublikasi Favqulodda holatlarda uning oldin olish va harakat qilish mamlakatlik tizimsi.
  59. Favqulodda holatlar bo'yicha qabul qilingan O'zbeksdan Respublikasining qonunlari
  60. Tuproqtin ifloslanishiva ularni muhofaza qilish (Kimyoviy birikmalar, pestitsid, gumus, taxminl tuproq eroziyasi)
  61. Biosferaning taraqqiyotiniing asosiy qonunlari (Biosfera, biogen zotlar, o'simlik, hayvon, mikroorganizmler,)
  62. Transport avariyaalar va uning oldin olish choralari
  63. Atmosfera havosining ifloslanishi va ularni muhofaza qilish (Atmosfera, havoni muhofaza qilish, biosfera, ifloslanishi)
  64. Suvlar boyliklari va uni muhofaza qilish masalalari (Gidrosfera, daryo, ko'llar, suvlar resurslari, yer osti suvlarlari)
  65. Ekologiyaning populyatsiyaliq tuzilishi (Jinsiy struktura, yoshi, davrlar, latent, generativ, senil, regressiv)
  66. Biotsenozda organizmlar orasidagi múnásebetler (Neytralizm, anaibioz, ammensalizm, yirtkishliq)
  67. Mehnat xavfsizligi. Mehnat kodeksi.
  68. Suktsessiya tushunchasi va ahamiyati (Birlamshi va ekkilamshi suktsessiya, tsikl, asta-sekin, o'zgarishlar)
  69. O'simlik va hayvonlar dunyosin muhofaza qilish (o'simliklar dunyosi, hayvonat dunyosi, «Qizil kitob»)
  70. Aholini va hududlarni tabiiyiy hususiyatli favqulodda holatlardan muhofaza qilish.
  71. Biogeotsenoz tuzilishi haqida tushincha (Sukachev, tirikchilik, yer, atmosfera, ekotop, klimatop)
  72. Ekosistemada biologik unumdarlik (Biomassa, organik narsa, ozik zanjiri, piramida)
  73. Xozirgi zamon ekologik muammolar (Maxalliy, mintaqaviy, global, sanoat, Orol, Ozon)
  74. Tirik va biokos zotlar (Tirik zotlar, suvlar, tuproq, biogen zotlar,)
  75. Suvlar toshqinlari, sel oqimlari va undan muhofazalanish choralari
  76. Elektr xavfsizligi

77. O'zbekstondagi qo'riqxonalar, buyurtmaqonalar va ularning asosiy vazifalari (Saqlash, muhofaza qilish)
- 78.. Tabiiyiy resurslar klassifikatsiyasi (Tugaydigan, tugamaydigan, resurs, kosmik, iklim, suvlar)
79. Ekologiyaning rivojida O'rta Osiyoli olimlarning hissasi (Xorazmi, Farabiy, Beruni, Ibn Sino,
- 80.Noosfera haqida tushincha
81. Aholini va hududlarni texnogen hususiyatli favqulodda holatlardan muhofaza qilish.
82. Tuproq ekologik omil sifatida (Biror kishiga yaqin odamlart, inson, sho'rlanishi, Gekkel klassifikatsiyasi, eroziya)
83. Jamoat transportida xarakatlanaëtganda wz xavfsizligimizni qanday taminlashimiz lozim?
84. Ekologik ta'lim -tarbiya masalasi.
85. Hayvonlarni muhofaza qilish (Hayvon biomassasi, umurtqali, sut emizuvshi, Qizil kitob)
86. Gidrotexnika inshootlarida yuz berishi mumkin bo'lgan favqulodda vaziyatlar.
87. «Qizil kitob» va uning ahamiyati (4 kategoriya, yo'qalgan, yo'qolib borayotgan, siyrak, kamayib ketgan turlar)
88. Suv toshqini vaqtida qanday h'arakat qilish kerak?
89. Gidrometeorologik xavfli h'odisalar (suv toshqini, suv kvtarilishi va sel oqimi).
90. O'simliklarning yorug'lik omillariga moslashishi (yoruq sevar, soya sevar,)
91. Biotik omillarning organizmlarga ta'siri (Fitogen, zoogen, mikrobiogen)
92. Ko'chki vaqtida qanday h'arakat qilish kerak?
93. Biotsenoz haqida tushincha (Mebius, faza, fito, zoottsenozi)
94. Ob-havo va iklim o'zgarishlari (Atmosfera tarkibi, SO_2 , SN_4 , uglevodorodlar, azot oksidlari)
95. Ekosistema tushunchasi va moddalar aylanishi (Tensli, tabiiyiy, produtsent, kontsument, redutsent)
96. Suv resurslarini oqilona foydalanish va muhofaza qilish yo'llari
97. Issiqlik (parnikoviy) effektining jadalligi (Uglerod oksidlari, suvlar bug'larlari, metan, azot oksidlari, uglevodorodlar)
98. Tsunami, uning oqibatlar va o'ndan muhofazalanish choralari.
99. Suvlarning ifloslanishi va uning oldin olish (Gidrosfera, mineral, organik, bakterial ifloslanish)
100. Yer osti boyliklari va ularni muhofaza qilish (Foydali qozilma, biosfera, tiklanadigan, tiklanmaydigan,)